

ISSN: 1991-3494 (Print)
ISSN: 2518-1467 (Online)

**SCIENTIFIC JOURNAL OF
PEDAGOGY AND ECONOMICS**

**№5
2026**

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

SCIENTIFIC JOURNAL OF PEDAGOGY AND ECONOMICS

PUBLISHED SINCE 1944

5 (423)

September – October 2026

ALMATY, 2026

EDITOR-IN-CHIEF:

ABYLKASSIMOVA Alma Yesimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of Central Asian Academic Research Center, Director of the Center for the Development of Pedagogical Education, Head of the Department of Methods of Teaching Mathematics, Physics and Computer Science at Abai KazNPU (Almaty, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191275199>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2076124>.

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

SEMBIEVA Lyazzat Myktybekovna, Doctor of Economics, Professor of the Eurasian National University (Astana, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194226348>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/38875302>.

EDITORIAL BOARD:

RICHELLE Marynowski, PhD in Education, Professor, Faculty of Education, University of Lethbridge, (Alberta, Canada), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57070452800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/16130920>.

SHISHOV Sergey Evgenievich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education, Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191518233>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2443966>.

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy, Karaganda University named after E.A. Buketov (Karaganda, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56128026400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/4131549>.

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-Chief of the journal "Standards and Monitoring in Education" (Moscow, Russia), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6602245542>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/13675462>.

BULATBAEVA Kulzhanat Nurymzhanovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarin (Astana, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202195074>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/40173122>.

PETR Hájek, PhD, Unicorn University, Associate Professor, Department of Finance, (Prague, Czech Republic), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=35726855800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/672404>.

JUMAN Jappar, Doctor of Economics, Professor, Honorary Academician of Central Asian Academic Research Center, Honored Worker of Kazakhstan, Director of the Center for International Applied Research Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59238481900>, <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56658765400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/60977874>.

LUKYANENKO Irina Grigorievna, Doctor of Economics, Professor, Head of Department of the National University of Kyiv-Mohyla Academy (Kyiv, Ukraine), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189348551>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/939510>.

YESIMZHANOVA Saira Rafihevna, Doctor of Economics, Professor of the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56499485500>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/45951098>.

Scientific Journal of Pedagogy and Economics

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: «Central Asian Academic Research Center» LLP (Almaty).

The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications of the Republic of Kazakhstan

№ KZ50VPY00121155, issued on 05.06.2025

Thematic focus: «*publication of the results of new achievements in the field of fundamental sciences*»

Periodicity: 6 times a year.

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Central Asian Academic Research CenterB» LLP, 2026

БАС РЕДАКТОР:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Педагогикалық білім беруді дамыту орталығының директоры, Абай атындағы ҚазҰПУ математика, физика және информатиканы оқыту әдістемесі кафедрасының меңгерушісі (Алматы, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191275199>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2076124>.

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

СЕМБИЕВА Ләззат Мықтыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Астана, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194226348>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/38875302>.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

РИШЕЛЬ Мариновски, білім беру саласындағы PhD, Летбридж университеті педагогика факультетінің профессоры, (Альберта, Канада), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57070452800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/16130920>.

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және басқару университетінің кәсіби білім беру педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191518233>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2443966>.

ӘБІЛДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университетінің педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56128026400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/4131549>.

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар мен мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6602245542>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/13675462>.

БОЛАТБАЕВА Күлжанат Нұрымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Астана, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202195074>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/40173122>.

ПЕТР Хайек, PhD, Юникорн университеті, Қаржы департаментінің қауымдастырылған профессоры (Прага, Чехия), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=35726855800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/672404>.

ЖҰМАН Жаппар, экономика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстанның Еңбек сіңірген қайраткері, ҚР ҰҒА құрметті академигі, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Халықаралық қолданбалы зерттеулер орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59238481900>; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56658765400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/60977874>.

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилянская академия» ұлттық университеті кафедрасының меңгерушісі (Киев, Украина), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189348551>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/939510>.

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихқызы, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры (Алматы, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56499485500>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/45951098>.

Scientific Journal of Pedagogy and Economics

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Орталық Азия академиялық ғылыми орталығы» ЖШС (Алматы қ.).

Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 05.06.2025 ж. берілген № **KZ50VPY00121155** мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *«іргелі ғылым салалары бойынша жаңа жетістіктердің нәтижелерін жариялау»*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Орталық Азия академиялық ғылыми орталығы» ЖШС, 2026

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования, заведующая кафедрой методики преподавания математики, физики и информатики КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191275199>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2076124>.

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

СЕМБИЕВА Ляззат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Астана, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194226348>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/38875302>.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

РИШЕЛЬ Мариновски, PhD в области образования, профессор факультета педагогики Летбриджского университета, (Альберта, Канада), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57070452800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/16130920>.

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191518233>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2443966>.

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А. Букетова (Караганда, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56128026400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/4131549>.

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6602245542>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/13675462>.

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Астана, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202195074>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/40173122>.

ПЕТР Хайек, PhD, университет Юникорн, ассоциированный профессор Департамента финансов, (Прага, Чехия), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=35726855800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/672404>.

ЖУМАН Жаппар, доктор экономических наук, профессор, заслуженный деятель Казахстана, почетный академик НАН РК, директор Центра Международных прикладных исследований Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59238481900>; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56658765400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/60977874>.

ЛУКЬЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189348551>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/939510>.

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафиевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56499485500>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/45951098>.

Scientific Journal of Pedagogy and Economics

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: ТОО «Центрально-азиатский академический научный центр» (г. Алматы).

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан

№ KZ50VPY00121155 выданное 05.06.2025 г.

Тематическая направленность: «публикация результатов новых достижений в области фундаментальных наук».

Периодичность: 6 раз в год.

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© ТОО «Центрально-азиатский академический научный центр», 2026

CONTENTS

PEDAGOGY

Abildinova G.M., Mukanova T.T., Kazhiakparova Zh.S.

Using AR effects in social networks to assess knowledge on information and communication technologies.....14

Abitayeva U.A., Sarybayeva A.Kh., Almagambetova A.A.

The effectiveness of teaching geometrical optics to future physics teachers using the GeoGebra software.....30

Abylkassymova A., Tuyakov Y., Rysbekova G.

Application of stochastic methods in professionally oriented teaching students of technical specialties.....43

Aidarkhanova K.A., Rauandina A.K.

Innovative approaches to developing dialogic speaking skills of grade 8–9 students in schools with a non-Kazakh language of instruction.....63

Akdeniz E., Bazarbayev K., Shormakova A.

Scientific and methodological foundations for using materials of the Kazakh national press of the early 20th century in teaching the history of Turkey.....77

Bashenova A.M., Tuyakbaev G.A.

Development of students' research competence through folklore and digital technologies.....93

Berdibek A.M., Kudaibergenova A.M.

Case Study technology as a means of forming professional competencies of future educational psychologists.....112

Imangaliyeva B., Torsykbaeva B., Unerbayeva Z.

Teaching the “Theory of Electrolytic Dissociation” section to students with special educational needs.....133

Iminova Yu.B.

Trends in research on preschool children’s safety behavior in Playful Learning: a bibliometric mapping.....148

Kaparova R., Yessenova M., Dyussov M.

Developing skills to find a derivative function using information technology.....171

Kengshilik A.T., Kalekeshov A.M., Abdrassulova Zh.T.

Methodological foundations for the use of artificial intelligence tools in teaching biology to students with special educational needs.....193

Kerimbaeva K.Z., Ussenbay A.U., Beysen A.K.

Effective organization of practical chemistry classes using artificial intelligence tools.....209

Kozhabayev S.E., Nysanov E.A., Abdrashova E.T.

Improving the computational thinking of future IT specialists through programming optimization problem.....226

Massalimova B.K., Dautova Z.S., Sharipkhanova A.

The role of implementing the Sustainable Development Goals using STEM projects.....240

Pernebayeva F., Kulakhmet M., Abdullaeva A.

The effectiveness of using innovative methods in teaching biology based on digital laboratories....256

Ryskulbek D.Zh., Daurenbek S.B., Dossmurzaeva A.S.

Teaching ethnocultural units to a Russian-speaking audience through artificial intelligence: working with translation mismatches.....278

Sabyrbaeva B.T., Zhensikbaeva N.Zh.

Development of students' eco-geographical culture in the context of a green economy.....300

Serikbayeva N., Belenko O., Orynbekova A.

Pedagogical decision-making based on the assessment of students' personal development and psychological well-being.....320

Shamshadinkyzy A., Kulanova S.Sh.

Teaching alash figures in higher education through storytelling and dramatization.....333

Zhumagulova Z.A., Ospanbekov Y.A., Nyssan G.

Methodology of using artificial intelligence in developing problem-solving skills of future physics teachers.....346

ECONOMICS

Ashirbayeva S.B., Yesirkepova A.M., Alzhanova A.A.

The Impact Of Climate Change On Forestry In Kazakhstan And Uzbekistan: Economic Assessment And Comparative Analysis.....360

Beisenbayeva A. K., Sultanova B. B., Turdaliyeva U.N.

Digitalization Of Accounting In Kazakhstan And Ensuring The Quality Of Accounting Information.....379

Esimkhan G.E., Rakhimberdinova M.U., Kabieva A.

Sustainable Development Of The Agro-Industrial Complex Through Innovation And Digital Technologies.....401

Gataulina G., Assanova A., Koshkarbaev K.

The Impact Of Digital Technologies On Nonperforming Loans In The Banking Sector.....418

Kaliyeva S., Umurzakova B., Tashimova U.

Key Directions For Developing A High-Quality Labor Force Market In The Context Of New Technology Adoption.....434

Konyrbekov M.Zh.

Structural And Technological Modernization Of Kazakhstan'S Industries Under Esg Transformation: Assessment Criteria.....453

Kozhakhmetova K., Rakhmatullayeva D., Ruziev K.

Esg-Investment Of Kazakhstan'S Endowment Funds: Institutional Constraints And Mechanisms To Overcome Them.....472

Kussainova D.B. , Intykbayeva S.Zh. , Guliyev F. Digital Financial Inclusion In Kazakhstan: Assessing The Efficiency Of Financial Product Use And Associated Risks.....	495
Madysheva A., Abdimoldayeva A., Mutaliyeva L. Artificial Intelligence In Managing Logistics Costs Of The Agro-Industrial Complex.....	517
Momynkulova S.M., Urkumbayeva A. R. , Yessakhmetova L. M. Innovative Development Of Kazakhstan’S Grain Sector: Trends, Challenges, And Strategic Priorities.....	533
Nurbatsin A., Lodhi R.N., Karacsony P. Gender Inequality In Access To Digital Technologies And Its Impact On Women’S Employment In Kazakhstan.....	554
Nurgaliyeva K. Esg Factors Of Structural Modernization Of Kazakhstan’S Economy: Sectoral Differences And Development Priorities.....	575
Sarkambayeva Sh.G., Turegeldinova A.T., Kumpekeyev A.K. Consumer credit behavior and personalized lending in digital banking.....	598
Skakova S.N., Davletova M.T., Gerasimenko V.V. Social Media And User-Generated Content As Factors Influencing Consumers’ Tourist Decisions In Kazakhstan.....	613
Tansykbayeva G.O., Baigireeva Zh., Nurgaliyeva Zh.E. Digital Transformation Of Remuneration Systems In Kazakhstan: Mechanisms For Improving Efficiency And Fairness.....	631
Tolepov A.Ye., Karibayeva A.M., Muslimkyzy L. The role of high tech medical technologies in improving the efficiency of the healthcare system in the Republic of Kazakhstan.....	650
Tulaganov A.B., Bigozhin R.M., Nurmagambetova A.I. Quality Assurance Activities In Universities Of The Republic Of Kazakhstan: Development Challenges.....	672
Tuleshova G., Serikbayev S., Zhangirova R. Development Of The Circular Economy Based On Marketing Models Of Sustainable Consumption And Waste Recycling.....	688
Wang Jingyan, Kanabekova M., Dzhakisheva U. Factors Driving The Accelerated Economic Development Of Cities In Kazakhstan And China: A Comparative Analysis.....	703
Zhu Jian, Kusmoldayeva Zh., Abraliyev O.A. Artificial Intelligence As A Tool For Improving The Efficiency Of Healthcare System Management In Kazakhstan.....	722

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Абильдинова Г.М., Муканова Т.Т., Кажиякпарова Ж.С.

AR-эффектілерді әлеуметтік желілер арқылы ақпараттық-коммуникациялық технологиялар бойынша білімді бағалауда қолдану.....14

Әбітаева Ұ.Ә., Сарыбаева Ә.Х., Алмағамбетова А.А.

GeoGebra бағдарламасын қолдану арқылы болашақ физика мұғалімдеріне геометриялық оптиканы оқытудың тиімділігі.....30

Әбілқасымов А., Тұяқов Е., Рысбекова Г.

Техникалық мамандықтағы студенттерді кәсіби бағдарлы оқытуда стохастикалық әдістерді қолдану.....43

Айдарханова К.А., Рауандина А.К.

Қазақ тілінде оқытпайтын мектептерде 8–9-сынып оқушыларының диалогтік сөйлеу дағдыларын қалыптастырудың инновациялық тәсілдері.....63

Акдениз Э., Базарбаев К., Шормакова А.

Хх ғасырдың басындағы қазақ ұлттық баспасөзі материалдарын Түркия тарихын оқытуда пайдаланудың ғылыми-әдістемелік негіздері.....77

Башенова Ә.М., Тұяқбаев Ғ.Ә.

Білім алушылардың зерттеушілік құзыреттілігін фольклор және цифрлық технологиялар арқылы дамыту.....93

Бердібек А.М., Қудайбергенова А.М.

Болашақ педагог-психологтардың кәсіби құзыреттіліктерін қалыптастырудағы Case Study технологиясының рөлі.....112

Иманғалиева Б., Торсықбаева Б., Өнербаева З.

«Электролиттік диссоциация теориясы» тарауын ерекше балаларға оқыту.....133

Иминова Ю.Б.

Playful learning негізінде мектеп жасына дейінгі балалардың қауіпсіз мінез-құлқын зерттеу үрдістері: библиометриялық карталау.....148

Капарова Р., Есенова М., Дюсов М.

Функцияның туындысын табу дағдыларын ақпараттық технологияларды қолдану арқылы қалыптастыру.....171

Керімбаева К.З., Үсенбай А.Ұ., Бейсен А.К.

Химия пәнінде жасанды интеллект құралдарын қолдану арқылы тәжірибелік сабақтарды тиімді ұйымдастыру.....193

Кеңшілік А.Т., Калекешов А.М., Абдрасұлова Ж.Т.

Еббқ бар оқушыларға биология пәнін оқытуда жасанды интеллект құралдарын қолданудың әдістемелік негіздері.....209

Кожабасев С.Е., Нысанов Е.А., Абдрашова Э.Т.

Оңтайландыру есептерін бағдарламалау арқылы болашақ информатиктердің есептеуіш ойлау қабілетін жетілдіру.....226

Масалимова Б.К., Даутова З.С., Шарипханова А.

STEM жобаларды қолдану арқылы тұрақты даму максаттарын жүзеге асырудың маңызы.....240

Пернебаева Ф. С., Құлахмет М., Абдуллаева А.А.

Цифрлық зертханалар негізінде биологияны оқытуда инновациялық әдістерді қолданудың тиімділігі.....256

Рысқұлбек Д.Ж., Дәуренбек С.Б., Досмурзаева А.С.

Этномәдени бірліктерді орыс аудиториясында жиі арқылы оқыту: аудармадағы сәйкессіздіктермен жұмыс.....278

Сабырбаева Б.Т., Женисқбаева Н.Ж.

Жасыл экономика жағдайында оқушылардың экологиялық-географиялық мәдениетін дамыту.....300

Серикбаева Н., Беленко О., Орынбекова А.

Оқушылардың тұлғалық дамуы мен психологиялық әл-ауқатын бағалау негізінде педагогикалық шешім қабылдау.....320

Шамшадинқызы А., Құланова С.Ш.

Жоғары оқу орындарында Алаш қайраткерлерін сторителлинг және драматизация әдістері арқылы оқыту.....333

Жұмағұлова З.А., Оспанбеков Е.А., Нысан Г.

Болашақ физика мұғалімдерінің есеп шығару дағдыларын дамытуда жасанды интеллектті қолдану әдістемесі.....346

ЭКОНОМИКА

Әшірбаева С.Б., Есіркепова А.М., Әлжанова А.А.

Климаттық өзгерістердің Қазақстан және Өзбекстан орман шаруашылығына әсері: экономикалық бағалау және салыстырмалы талдау.....360

Бейсенбаева А.К., Сұлтанова Б.Б., Тұрдалиева Ұ.Н.

Қазақстандағы бухгалтерлік есепті цифрландыру және есептік ақпараттың сапасын қамтамасыз ету.....379

Есімхан Г.Е., Рахимбердинова М.У., Қабиева Ә.

Инновациялар мен цифрлық технологиялар негізінде агроөнеркәсіптік кешеннің тұрақты дамуы.....401

Гатаулина Г., Асанова А., Қошқарбаев Қ.

Цифрлық технологиялардың банк секторындағы проблемалық берешекке әсері.....418

Қалиева С., Өмірзақова Б., Ташимова Ұ.

Жаңа технологияларды енгізу жағдайында сапалы еңбек ресурстары нарығын қалыптастырудың негізгі бағыттары.....434

Қонырбеков М.Ж.

Қазақстан өнеркәсібінің esg трансформациясы жағдайындағы құрылымдық-технологиялық жаңғыруы: бағалау өлшемдері.....453

Қожахметова Қ., Рахматуллаева Д., Рузиев К.

Esg-қазақстанның эндаументтік қорларына инвестициялар: институционалдық шектеулер және оларды еңсеру тетіктері.....472

Құсайынова Д.Б., Интықбаева С.Ж., Гулиев Ф.

Қазақстандағы цифрлық қаржылық инклюзия: қаржы өнімдерін пайдалану тиімділігін және ілеспе тәуекелдерді бағалау.....495

Мәдішева Ә., Әбдімолдаева А., Мұталиева Л.

Агроөнеркәсіптік кешеннің логистикалық шығындарын басқарудағы жасанды интеллект...517

Момынқұлова С.М., Үркімбаева А.Р., Есахметова Л.М.

Қазақстанның астық секторын инновациялық дамыту: үрдістер, проблемалар және стратегиялық басымдықтар.....533

Нұрбақин А., Лодхи Р.Н., Карачони П.

Цифрлық технологияларға қол жеткізудегі гендерлік теңсіздік және оның қазақстандағы әйелдердің жұмыспен қамтылуына әсері.....554

Нұрғалиева Қ.

Қазақстан экономикасын құрылымдық жаңғыртудың esg-факторлары: салалық айырмашылықтар мен даму басымдықтары.....575

Сарқамбаева Ш.Г., Турегелдинова А.Т., Кумпекеев А.К.

Цифрлық банкінгтегі тұтынушының кредиттік мінез-құлқы және дербестендірілген кредиттеу.....598

Скакова С.Н., Давлетова М.Т., Герасименко В.В.

Әлеуметтік желілер мен пайдаланушылар жасаған контент Қазақстандағы тұтынушылардың туристік шешімдеріне әсер ететін факторлар ретінде.....613

Тансықбаева Г.О., Байгиреева Ж., Нұрғалиева Ж.Е.

Қазақстандағы еңбекақы төлеу жүйелерінің цифрлық трансформациясы: тиімділік пен әділдікті арттыру тетіктері.....631

Төлепов Ә.Е., Карибаева А.М., Муслимқызы Л.

Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау жүйесінің тиімділігін арттырудағы жоғары технологиялық медициналық технологиялардың рөлі.....650

Тулағанов А.Б., Бигожин Р.М., Нұрмағамбетова А.И.

Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарында сапаны қамтамасыз ету қызметі: даму мәселелері.....672

Түлешова Г., Серікбаев С., Жангирова Р.

Тұрақты тұтыну мен қалдықтарды қайта өңдеудің маркетингтік модельдері негізінде циркулярлық экономиканы дамыту.....688

Ван Цзинъянь, Қанабекова М., Джакишева У.

Қазақстан мен Қытай қалаларының озыңқы экономикалық даму факторлары: салыстырмалы талдау.....703

Чжу Цзянь, Құсмолдаева Ж., Әбралиев О.А.

Жасанды интеллект Қазақстанның денсаулық сақтау жүйесін басқару тиімділігін арттыру құралы ретінде.....722

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Абильдинова Г.М., Муканова Т.Т., Кажиякпарова Ж.С.

Применение AR-эффектов при оценке знаний по информационно-коммуникационным технологиям через социальные сети.....14

Абитаева У.А., Сарыбаева Ә.Х., Алмагамбетова А.А.

Эффективность обучения геометрической оптике будущих учителей физики с применением программы GeoGebra.....30

Абылкасымова А., Туяков Е., Рысбекова Г.

Применение стохастических методов в профессионально ориентированном обучении студентов технических специальностей.....43

Айдарханова К.А., Рауандина А.К.

Инновационные подходы к развитию навыков диалогической речи у учащихся 8–9-х классов в школах с неказахским языком обучения.....63

Акдениз Э., Базарбаев К., Шормакова А.

Научно-методические основы использования материалов казахской национальной прессы начала XX века в преподавании истории Турции.....77

Башенова А.М., Туякбаев Г.А.

Развитие исследовательской компетентности обучающихся посредством фольклора и цифровых технологий.....93

Бердібек А.М., Кудайбергенова А.М.

Технология Case Study как средство формирования профессиональных компетенций будущих педагогов-психологов.....112

Имангалиева Б., Торсыкбаева Б., Унербаева З.

Обучение обучающихся с особыми образовательными потребностями по разделу «Теория электролитической диссоциации».....133

Иминова Ю.Б.

Тенденции исследований безопасного поведения дошкольников в Playful Learning: библиометрическое картирование.....148

Капарова Р., Есенова М., Дюсов М.

Формирование навыков нахождения производной функции с использованием информационных технологий.....171

Кеншилик А.Т., Калекешов А.М., Абдрасулова Ж.Т.

Методические основы применения инструментов искусственного интеллекта в обучении биологии обучающихся с особыми образовательными потребностями.....193

Керимбаева К.З., Усенбай А.У., Бейсен А.К.

Организация практических занятий химии с использованием искусственного интеллекта...209

Кожабаяев С.Е., Нысанов Е.А., Абдрашова Э.Т.

Совершенствование вычислительного мышления будущих информатиков посредством программирования задач оптимизации.....226

Масалимова Б.К., Даутова З.С., Шарипханова А. Роль реализации целей устойчивого развития с помощью STEM-проектов.....	240
Пернебаева Ф. С., Кулахмет М., Абдуллаева А.А. Эффективность использования инновационных методов в обучении биологии на базе цифровых лабораторий.....	256
Рысқұлбек Д.Ж., Дэуренбек С.Б., Досмурзаева А.С. Обучение этнокультурным единицам в русскоязычной аудитории с использованием искусственного интеллекта: работа с несоответствиями при переводе.....	278
Сабырбаева Б.Т., Женисқбаева Н.Ж. Развитие эколого-географической культуры учащихся в условиях зелёной экономики.....	300
Серикбаева Н., Беленко О., Орынбекова А. Принятие педагогических решений на основе оценки личностного развития и психологического благополучия учащихся.....	320
Шамшадинкызы А., Куланова С.Ш. Преподавание деятельности деятелей Алаша в высших учебных заведениях посредством сторителлинга и драматизации.....	333
Жұмағұлова З.А., Оспанбеков Е.А., Нысан Г. Методика использования искусственного интеллекта в развитии навыков решения задач у будущих учителей физики.....	340

ЭКОНОМИКА

Аширбаева С.Б., Есиркепова А.М., Альжанова А.А. Влияние климатических изменений на лесное хозяйство Казахстана и Узбекистана: экономическая оценка и сравнительный анализ.....	360
Бейсенбаева А.К., Султанова Б.Б., Турдалиева У.Н. Цифровизация бухгалтерского учета в Казахстане и обеспечение качества учетной информации.....	379
Есимхан Г.Е., Рахимбердинова М.У., Кабиева А. Устойчивое развитие агропромышленного комплекса на основе инноваций и цифровых технологий.....	401
Гатаулина Г., Асанова А., Кошкарбаев К. Влияние цифровых технологий на проблемную задолженность банковского сектора.....	418
Калиева С., Умурзакова Б., Ташимова У. Ключевые направления формирования рынка качественных трудовых ресурсов в условиях внедрения новых технологий.....	434
Конырбеков М.Ж. Структурно-технологическая модернизация отраслей промышленности Казахстана в условиях esg-трансформации: критерии оценки.....	453
Кожаметова К., Рахматуллаева Д., Рузиев К. Esg-инвестирование эндаумент-фондов Казахстана: институциональные ограничения и механизмы их преодоления.....	472

Кусаинова Д.Б., Интыкбаева С.Ж., Гулиев Ф.

Цифровая финансовая инклюзия в Казахстане: оценка эффективности использования
финансовых продуктов и сопутствующих рисков.....495

Мадышева А., Абдимолдаева А., Муталиева Л.

Искусственный интеллект в управлении логистическими издержками
агропромышленного комплекса.....517

Момынкулова С.М., Уркумбаева А.Р., Есахметова Л.М.

Инновационное развитие зернового сектора Казахстана: тенденции, проблемы
и стратегические приоритеты.....533

Нурбацин А., Лодхи Р.Н., Карачони П.

Гендерное неравенство в доступе к цифровым технологиям и его влияние на занятость
женщин в Казахстане.....534

Нурғалиева К.

Esg-факторы структурной модернизации экономики Казахстана: отраслевые различия
и приоритеты развития.....575

Саркамбаева Ш.Г., Турегелдинова А.Т., Кумпекеев А.К.

Кредитное поведение потребителей и персонализированное кредитование
в цифровом банкинге.....598

Скакова С.Н., Давлетова М.Т., Герасименко В.В.

Социальные сети и пользовательский контент как факторы, влияющие
на туристические решения потребителей в Казахстане.....613

Тансыкбаева Г.О., Байгиреева Ж., Нурғалиева Ж.Е.

Цифровая трансформация систем оплаты труда в Казахстане: механизмы повышения
эффективности и справедливости.....631

Төлепов А.Е., Карибаева А.М., Муслимқызы Л.

Роль высокотехнологичных медицинских технологий в повышении эффективности
системы здравоохранения Республики Казахстан.....650

Тулаганов А.Б., Бигожин Р.М., Нурмагамбетова А.И.

Деятельность по обеспечению качества в вузах Республики Казахстан:
проблемы развития.....672

Тулешова Г., Серикбаев С., Жангирова Р.

Развитие циркулярной экономики на основе маркетинговых моделей устойчивого
потребления и переработки отходов.....688

Ван Цзинъянь, Канабекова М., Джакишева У.

Факторы опережающего экономического развития городов Казахстана и Китая:
сравнительный анализ.....703

Чжу Цзянь, Кусмолдаева Ж., Абралиев О.А.

Искусственный интеллект как инструмент повышения эффективности управления
системой здравоохранения Казахстана.....722

SCIENTIFIC JOURNAL OF PEDAGOGY AND ECONOMICS

ISSN 1991-3494

Volume 5.

Number 423 (2026), 63-76

<https://doi.org/10.32014/2026.2518-1467.1277>

IRSTI 14.25.09

UDC 37.016:811.512.122

© **Aidarkhanova K.A.***, **Rauandina A.K.**, 2026.

Abai Kazakh National Pedagogical University, Almaty, Kazakhstan.

E-mail: kamshat_ai@mail.ru

INNOVATIVE APPROACHES TO DEVELOPING DIALOGIC SPEAKING SKILLS OF GRADE 8–9 STUDENTS IN SCHOOLS WITH A NON-KAZAKH LANGUAGE OF INSTRUCTION

Aidarkhanova Kamshat — 3rd-year doctoral student, Abai Kazakh National Pedagogical University, Almaty, Kazakhstan,

E-mail: kamshat_ai@mail.ru, <https://orcid.org/0009-0001-1432-4300>;

Rauandina Aitzhamal — Abai Kazakh National Pedagogical University, candidate of pedagogical sciences, associate professor, Almaty, Kazakhstan,

E-mail: aitzhamalrauan@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0009-9180-4234>.

Abstract. The development of dialogic speaking skills among students in Grades 8–9 at schools where Kazakh is not the language of instruction is one of the important issues in the modern education system. In accordance with contemporary educational requirements, the development of students' communicative competence should not be limited to linguistic knowledge but should also involve the development of cognitive, social, and cultural skills. This article examines ways to improve students' dialogic speaking skills in Kazakh through the use of innovative methods and technologies. The research employed various innovative approaches, including interactive lessons, role-playing activities, pair and group tasks, multimedia tools, online platforms, and mobile applications. In addition, the effectiveness of formative and criterion-based assessment methods in increasing students' speaking activity was examined. The experimental study showed that the use of innovative technologies significantly improved students' ability to engage in dialogue, their oral communication activity, and their communicative confidence. The research findings include recommendations for applying these approaches in teaching practice and improving the educational process in schools where Kazakh is taught as a second language. These methodological approaches make it possible to develop not only students' linguistic skills but also their social and cultural competencies. The study also examines the effectiveness of three types of innovation: modification, combination, and radical innovation. The research article

developed a methodology for improving the dialogic speaking skills of students in Grades 8–9 at schools where Kazakh is not the language of instruction through the use of innovative technologies and evaluated its pedagogical effectiveness. The findings confirmed that the methodology for developing students' dialogic speaking skills through innovative technologies is effective.

Keywords: Kazakh language, dialogic speaking, Grades 8–9, innovative technologies, communicative competence, interactive lessons, role-playing activities, formative assessment

For citations: Aidarkhanova K.A., Rauandina A.K. Innovative approaches to developing dialogic speaking skills of grade 8–9 students in schools with a non-Kazakh language of instruction. Scientific Journal of Pedagogy and Economics, 2026. — No. 5. — P. 63-76. — DOI: <https://doi.org/10.32014/2026.2518-1467.1277>.

© Айдарханова К.А.*, Рауандина А.К., 2026.

Абай атындағы қазақ ұлттық педагогикалық университеті,

Алматы, Қазақстан.

E-mail: kamshat_ai@mail.ru

ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕ ОҚЫТПАЙТЫН МЕКТЕПТЕРДЕ 8–9-СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ДИАЛОГТІК СӨЙЛЕУ DAҒДЫЛАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТӘСІЛДЕРІ

Айдарханова Камшат — Абай атындағы қазақ ұлттық педагогикалық университеті, 3-курс докторанты, Алматы, Қазақстан,

E-mail: kamshat_ai@mail.ru, <https://orcid.org/0009-0001-1432-4300>;

Рауандина Айтжамал — Абай атындағы қазақ ұлттық педагогикалық университеті, п.ғ.к., қауымдастырылған профессоры, Алматы, Қазақстан,

E-mail: aitzhamalrauan@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0009-9180-4234>.

Аннотация. Қазақ тілін оқытпайтын мектептердегі 8–9 сынып оқушыларының диалогтік сөйлеу дағдыларын дамыту – қазіргі білім беру жүйесінде маңызды мәселелердің бірі болып отыр. Қазіргі заманғы білім беру талаптарына сәйкес, оқушылардың коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыру тек тілдік біліммен шектелмей, сонымен қатар ойлау, әлеуметтік және мәдени дағдыларды дамыту арқылы жүзеге асуы қажет. Бұл мақалада инновациялық әдістер мен технологияларды пайдалана отырып, оқушылардың қазақ тіліндегі диалогтік сөйлеу дағдыларын жетілдіру жолдары қарастырылады. Зерттеу барысында интерактивті сабақ, рөлдік ойындар, жұптық және топтық тапсырмалар, мультимедиялық құралдар, онлайн платформалар және мобильді қосымшалар сияқты инновациялық тәсілдер қолданылды. Сонымен қатар, оқушылардың сөйлеу белсенділігін арттырудағы формативті бағалау және критериалды бағалау әдістерінің

тиімділігі қарастырылды. Жүргізілген тәжірибелік зерттеу көрсеткендей, инновациялық технологияларды қолдану арқылы оқушылардың диалог құру қабілеті, ауызша сөйлеу белсенділігі және коммуникативтік сенімділігі едәуір жоғарылады. Зерттеу нәтижелері педагогикалық тәжірибеде қолдануға және қазақ тілін екінші тіл ретінде оқытатын мектептердегі сабақ үрдісін жетілдіруге бағытталған ұсыныстарды қамтиды. Бұл әдістемелік тәсілдер оқушылардың тек тілдік емес, сонымен қатар әлеуметтік және мәдени дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді. Зерттеу барысында инновацияны модификациялық, комбинаторлық, радикалдық түрлерінің тиімділігі айтылады. Зерттеу мақаласында қазақ тілін оқытпайтын мектептердің 8–9 сынып оқушыларының диалогтік сөйлеу дағдыларын инновациялық технологияларды қолдана отырып дамыту әдістемесін әзірлеу және педагогикалық тұрғыдан тиімділігін анықталды. Зерттеу жұмысының қорытындысында оқушылардың диалогтік сөйлеу дағдыларын инновациялық технологиялар арқылы дамыту әдістемесінің тиімді екені анықталды.

Түйін сөздер: қазақ тілі, диалогтік сөйлеу, 8–9 сынып, инновациялық технологиялар, коммуникативтік құзыреттілік, интерактивті сабақ, рөлдік ойындар, формативті бағалау

© Айдарханова К.А. *, Рауандина А.К., 2026.

Казахский национальный педагогический университет имени Абая,
Алматы, Казахстан.
E-mail: kamshat_ai@mail.ru

ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ К РАЗВИТИЮ НАВЫКОВ ДИАЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ У УЧАЩИХСЯ 8–9-Х КЛАССОВ В ШКОЛАХ С НЕКАЗАХСКИМ ЯЗЫКОМ ОБУЧЕНИЯ

Айдарханова Камшат — докторант 3 курса, Казахский национальный педагогический университет имени Абая, Алматы, Казахстан,
E-mail: kamshat_ai@mail.ru, <https://orcid.org/0009-0001-1432-4300>;

Рауандина Айтжамал — Казахский национальный педагогический университет имени Абая, профессор, Алматы, Казахстан,
E-mail: aitzhamalrauan@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0009-9180-4234>.

Аннотация. Развитие навыков диалогической речи у учащихся 8–9-х классов школ с неказахским языком обучения является одной из важных проблем современной системы образования. В соответствии с современными образовательными требованиями формирование коммуникативной компетенции учащихся должно осуществляться не только на основе языковых знаний, но и посредством развития мыслительных, социальных и культурных навыков. В данной статье рассматриваются пути совершенствования навыков диалогической речи на казахском языке у учащихся с использованием инновационных методов и технологий. В ходе исследования применялись

такие инновационные подходы, как интерактивные уроки, ролевые игры, парные и групповые задания, мультимедийные средства, онлайн-платформы и мобильные приложения. Кроме того, была рассмотрена эффективность формативного и критериального оценивания в повышении речевой активности учащихся. Проведённое экспериментальное исследование показало, что использование инновационных технологий значительно повысило способность учащихся строить диалоги, речевую активность и коммуникативную уверенность. Результаты исследования содержат рекомендации, направленные на применение разработанных подходов в педагогической практике и совершенствование учебного процесса в школах, где казахский язык преподаётся как второй язык. Данные методические подходы позволяют развивать у учащихся не только языковые, но и социальные и культурные навыки. В ходе исследования также рассматривается эффективность модификационного, комбинаторного и радикального видов инноваций. В статье разработана методика развития навыков диалогической речи у учащихся 8–9-х классов школ, в которых казахский язык не является языком обучения, с использованием инновационных технологий, а также определена её педагогическая эффективность. В заключении исследования установлено, что методика развития навыков диалогической речи у учащихся посредством инновационных технологий является эффективной.

Ключевые слова: казахский язык, диалогическая речь, 8–9 классы, инновационные технологии, коммуникативная компетенция, интерактивные занятия, ролевые игры, формативное оценивание

Кіріспе. Қазіргі білім беру жүйесінде тілдік құзыреттілікті қалыптастыру маңызды міндеттердің бірі болып табылады. Қазақ тілін оқытпайтын мектептерде білім алатын 8–9 сынып оқушылары үшін диалогтік сөйлеу дағдыларын дамыту – тек тілдік білімді арттырумен шектелмей, сонымен қатар оқушылардың ойлау қабілетін, әлеуметтік мәдениет деңгейін және коммуникативтік құзыреттілігін жетілдіруді көздейді (Ahmetova A.2020). Диалогтік сөйлеу – бұл тек ақпарат алмасу емес, сонымен қатар тұлғаның өз ойын тиімді жеткізу, қарсы тарапты тыңдау, пікір алмасу және сенімді қарым-қатынас орнату қабілеті. Қазіргі жаһандану және ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың қарқынды дамуы жағдайында диалогтік дағдылар тек пәндік білімнің маңызды құрамдас бөлігі ғана емес, сонымен қатар оқушылардың әлеуметтік бейімделу және кәсіби болашағы үшін қажетті қабілетке айналды (Baimuhamedova, 2018).

Қазақ тілін екінші тіл ретінде меңгеретін оқушылардың сөйлеу белсенділігі көбінесе төмен болуы мүмкін. Бұл жағдай тілдік қордың жеткіліксіздігі, грамматикалық және лексикалық қателер, сондай-ақ ауызша сөйлеу дағдыларының жеткіліксіздігінен туындайды (Esimhan, 2019). Ұлы ағартушы ұстаз А. Байтұрсынұлы сөйлеу мәдениетінің негізгі ережелеріне қатысты мынандай факторларды айтады: сөздің дұрыстығы, тіл тазалығы, тіл

анықтығы, тіл көрнекілігі (Baitursynuly, 2009). Сөйлеуші сөздің мағынасын нақты түсіне отырып пайдаланса, онда ол сөздің дұрыс қолданылғандығы. Егер өзге тілден енген кірме сөздерді араластырмай сөйлесе, тілдің тазалығы сақталады. Айтылған сөз мәнді, тыңдаушының қабылдауына жеңіл тисе, тілдің анық болғаны. Сөйлеу барысында көркемдеуіш тілдік құралдарды, өрнекті сөздерді түрлендіріп пайдаланса, тіл көрнекі болады. Сондықтан инновациялық технологияларды пайдалану арқылы диалогтік сөйлеу дағдыларын дамыту әдістемесі өзекті болып табылады. Интерактивті сабақтар, рөлдік ойындар, жұптық және топтық жұмыс, мультимедиялық құралдар мен онлайн платформалар оқушылардың сөйлеу белсенділігін арттыруға, коммуникативтік сенімділігін қалыптастыруға және тілге деген қызығушылығын оятуға мүмкіндік береді (Zhubanov, 2017).

Бүгінгі таңда зерттеушілердің назарында тілдік құзыреттілікті дамыту, әсіресе екінші тілде оқытудағы коммуникативтік тәсілдер, инновациялық оқыту технологиялары мен интерактивті әдістер маңызды орын алады. Зерттеулер көрсеткендей, оқушылардың сөйлеу дағдыларын дамытуда дәстүрлі әдістер көбіне жеткіліксіз болып, ақпараттық технологиялар мен ойын-симуляциялық әдістерді қолдану тиімді нәтиже береді. Сонымен қатар, формативті және критериалды бағалау тәсілдері оқушылардың сөйлеу әрекетін жүйелі түрде бақылауға, олардың күшті және әлсіз жақтарын анықтауға мүмкіндік береді (Kim Ya, 2021).

Инновациялық тәсілдер негізінде диалогтік сөйлеу дағдыларын дамыту бірнеше бағытта жүзеге асады. Біріншіден, мұғалімнің оқушыларға коммуникативтік тапсырмалар беруі арқылы ауызша сөйлеу белсенділігін арттыру. Мұндай тапсырмалар рөлдік ойындар, диалог құру жаттығулары, пікірталастар мен презентациялар түрінде болуы мүмкін. Екіншіден, мультимедиялық және интерактивті құралдарды қолдану арқылы тілдік орта құру. Видео-материалдар, аудиожазбалар, онлайн платформалар мен мобильді қосымшалар оқушылардың сөздік қорын байытып, сөйлеу дағдыларын жетілдіруге мүмкіндік береді. Үшіншіден, топтық және жұптық жұмыстар арқылы оқушылар арасындағы өзара әрекеттестік пен ынтымақтастықты дамыту. Мұндай әдіс оқушыларға пікір алмасуға, өз ойларын дәл жеткізуге және қарсы тараптың пікірін тыңдауға үйретеді (McNamara, 2017).

Сонымен қатар, диалогтік сөйлеу дағдыларын дамытуда инновациялық технологияларды қолдану оқушылардың мотивациясын арттырады. Цифрлық ресурстар мен ойын-симуляциялық әдістер сабаққа қызығушылықты оятады, оқушылардың тілге деген сенімін күшейтеді және оқу процесінде белсенді қатысуға ынталандырады. Интерактивті әдістер арқылы оқушылар тек сөздік қор мен грамматиканы меңгеріп қана қоймай, сонымен қатар мәдениетаралық коммуникация, әлеуметтік өзара әрекет және сыни ойлау дағдыларын дамытады. Қазақ тілін екінші тіл ретінде меңгеретін оқушылардың диалогтік сөйлеу дағдыларын дамыту тек тілдік білім беру процесінің маңызды құрамдас бөлігі емес, сонымен қатар жалпы оқушылық дамудың, коммуникативтік

құзыреттіліктің және мәдениетаралық түсініктің негізін құрайды. Сондықтан бұл тақырып педагогикалық зерттеулерде, әдістемелік жұмыстарда және сабақ тәжірибесінде өзекті болып отыр. Инновациялық тәсілдерді қолдану арқылы оқушылардың ауызша сөйлеу белсенділігін, тілдік сенімділігін және коммуникативтік қабілеттерін жүйелі түрде арттыруға болады (Palincsar, 2016).

Инновациялық әдіс-тәсілдерді қолдануда оқытушы сабақты дайын күйінде бағалайды, әрбір білім алушының өзі ізденіп, ғылыми негіздерін өз бетінше игеріп, ғылыми зерттеуді көздейді, ал оқытушының негізгі міндетіне білім алушының іс-әрекетін бақылау жатады. Инновациялық құбылыстар білім беру саласында өткен ғасырдың сексенінші жылдарында кеңінен тарала бастады. Әдетте инновация бірнеше өзекті мәселелердің түйіскен жерінде пайда болады да, берік түрде жаңа мақсатты шешуге бағытталады, педагогикалық құбылысты үздіксіз жаңғыртуға жетелейді. Масырова Р., Линчевская Т. «Жаңару» дегенімізді былай деп түсіндіреді: «Жаңару – белгілі бір адам үшін әділ түрде жаңа ма, әлде ескі ме оған байланысты емес, ашылған уақытынан бірінші қолданған уақытымен анықталатын жаңа идея (Buzaubakova, 2009).

Осы зерттеудің негізгі мақсаты – қазақ тілін оқытпайтын мектептердің 8–9 сынып оқушыларының диалогтік сөйлеу дағдыларын инновациялық технологияларды қолдана отырып дамыту әдістемесін әзірлеу және педагогикалық тұрғыдан тиімділігін анықтау (Sarybaev, 2018).

Зерттеу міндеттері ретінде төмендегілер қойылды: диалогтік сөйлеу дағдыларының теориялық негіздерін зерттеу, инновациялық әдістер мен технологияларды анықтау, тәжірибелік сабақтар ұйымдастыру және олардың тиімділігін бағалау. Сонымен қатар, зерттеу қазақ тілін екінші тіл ретінде оқытатын мектептерде педагогикалық тәжірибені жетілдіруге, сабақ үрдісін тиімді ұйымдастыруға және оқушылардың тілдік құзыреттілігін арттыруға бағытталған ұсыныстарды жасауға мүмкіндік береді. Осы кіріспе бөлімде көрсетілгендей, 8–9 сынып оқушыларының диалогтік сөйлеу дағдыларын дамыту мәселесі инновациялық технологияларды қолдануды, коммуникативтік, әлеуметтік және мәдени аспектілерді ескере отырып кешенді тәсілді қажет етеді. Бұл бағытта жүргізілетін зерттеулер мен тәжірибелік жұмыстар қазақ тілін екінші тіл ретінде меңгеретін оқушылардың тілдік, ойлау және әлеуметтік дағдыларын біртіндеп жетілдіруге мүмкіндік береді.

Әдебиеттерге шолу: Қазіргі білім беру жүйесінде оқушылардың коммуникативтік құзыреттілігін дамыту, олардың өз ойын еркін жеткізуіне және түрлі жағдаяттарда өзара қарым-қатынас жасауына жағдай жасау маңызды педагогикалық міндеттердің бірі болып табылады. Әсіресе, қазақ тілін екінші тіл ретінде оқытатын мектептерде оқушылардың диалогтік сөйлеу дағдыларын қалыптастыру ерекше маңызға ие. Себебі диалогтік сөйлеу оқушылардың сөздік қорын байытуға, грамматикалық құрылымдарды тәжірибеде қолдануына, тыңдалым және айтылым дағдыларын өзара байланысты дамытуына мүмкіндік береді. Осыған байланысты диалогтік

сөйлеуді оқыту мәселесі педагогика, психология және тілдерді оқыту әдістемесі салаларындағы зерттеулерде кеңінен қарастырылады.

Диалогтік сөйлеудің теориялық негіздерін қарастыруда Л.С. Выготскийдің әлеуметтік өзара әрекеттесу мен тілдің дамуы туралы тұжырымдары маңызды орын алады. Ғалымның пікірлеріне сәйкес, оқушының танымдық дамуы әлеуметтік ортадағы қарым-қатынас және бірлескен әрекет арқылы жүзеге асады. Бұл тұжырым диалогтік оқытудың маңызын түсіндіруге мүмкіндік береді. Оқушылар жұппен немесе топпен жұмыс істеген кезде бір-бірінің пікірін тыңдап, сұрақтар қойып, жауап беру арқылы өздерінің тілдік және коммуникативтік қабілеттерін жетілдіреді. Сондықтан диалогтік сөйлеуді дамыту барысында оқушының белсенді әрекетіне, өзара ынтымақтастыққа және тілдік орта қалыптастыруға ерекше назар аудару қажет (Vygotski, 2022).

Диалогтік сөйлеуді дамыту мәселесі М.М. Бахтиннің диалог теориясымен де тығыз байланысты. Ғалым диалогті адамдар арасындағы пікір алмасудың ғана емес, мағынаны бірлесіп қалыптастырудың да маңызды құралы ретінде қарастырады. Бұл идеяны білім беру үдерісінде қолдану оқушылардың өз көзқарасын білдіруіне, басқа пікірлерді түсінуіне және өзара қарым-қатынас барысында жаңа білім қалыптастыруына мүмкіндік береді. Осы тұрғыдан алғанда, диалогтік оқыту мұғалімнің дайын ақпаратты жеткізуімен шектелмей, оқушылардың белсенді пікір алмасуына негізделуі тиіс (Bahtin, 2022).

Коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыру мәселесін зерттеген Делл Хаймс тілдік қарым-қатынастың грамматикалық ережелерді білумен ғана шектелмейтінін көрсеткен (Hymes Dell, 2008). Оның тұжырымдамасы бойынша, адам тілді белгілі бір әлеуметтік жағдайда орынды әрі тиімді қолдана білуі қажет. Ал Майкл Канале мен Меррилл Суэйн коммуникативтік құзыреттіліктің құрамдас бөліктерін қарастырып, тілдік біліммен қатар әлеуметтік жағдайға сәйкес қарым-қатынас жасау қабілетінің маңызын негіздеді. Бұл ғылыми тұжырымдар қазақ тілін екінші тіл ретінде оқытуда оқушыларға күнделікті өмірлік жағдаяттарға сәйкес диалог құруды үйретудің қажеттілігін көрсетеді.

Диалогтік оқытудың әдістемелік негіздерін дамытуда Робин Александрдың еңбектері де маңызды. Ғалым диалогтік оқытудың негізгі ерекшеліктері ретінде ұжымдық жұмыс, өзара пікір алмасу, қолдаушы оқу ортасы, ойларды бірізді дамыту және оқу мақсатына бағытталуды атап көрсетеді. Мұндай ұстанымдар оқушылардың сабаққа қатысу белсенділігін арттырып, өз пікірін дәлелдеуіне және өзгелердің көзқарасын құрметтеуіне ықпал етеді (Aleksandr Robin, 2004). Сонымен қатар, диалогтік педагогикаға арналған жүйелі әдеби шолуда Лэрд-Жентл және әріптестері мектептегі диалогтік оқытуға қатысты зерттеулерді талдап, бұл бағытта әртүрлі пәндер мен білім беру деңгейлеріне арналған қосымша зерттеулер қажеттігін көрсеткен (Aleksandr Robin, 2004).

Қазақстандық зерттеушілердің еңбектерінде де оқушылардың тілдік және коммуникативтік дағдыларын белсенді оқыту әдістері арқылы

дамыту мәселесі қарастырылады. А.Базарбаева жаңартылған білім беру бағдарламасы жағдайында диалогті оқытудың белсенді әдістерін сипаттап, олардың оқушылардың қарым-қатынас жасау және өз пікірін дәлелдеу дағдыларын қалыптастырудағы маңызын көрсетеді. Ал А. Бөгенбаева және әріптестері тілдік қарым-қатынасты шығармашылық ойлау арқылы дамытуда технологияларды қолдану мәселесін зерттеген. Аталған еңбектер инновациялық тәсілдердің тіл үйренушілердің белсенділігін арттырудағы әлеуетін түсінуге мүмкіндік береді.

Зерттеу әдісі мен материалдары. Бұл зерттеу қазақ тілін екінші тіл ретінде оқытатын мектептерде 8–9 сынып оқушыларының диалогтік сөйлеу дағдыларын инновациялық технологияларды пайдалана отырып дамытуға бағытталған. Зерттеудің негізгі әдісі – педагогикалық эксперимент, оның ішінде контрольдық және эксперименттік топтар құрылды. Эксперимент барысында оқушылардың диалогтік сөйлеу дағдыларын бағалау үшін ақпарат жинау, бақылау, сауалнама, тест, сөйлеу әрекетін тіркеу және талдау әдістері қолданылды. Сонымен қатар, зерттеуде интерактивті сабақтар, рөлдік ойындар, жұптық және топтық тапсырмалар, мультимедиялық материалдар және онлайн платформалар сияқты инновациялық әдістердің тиімділігі қарастырылды.

Эксперименттің негізгі кезеңдері мыналардан тұрды:

Бастапқы диагностика – оқушылардың диалогтік сөйлеу деңгейін анықтау үшін сауалнама және ауызша сөйлеу тесті жүргізілді.

Эксперименттік кезең – инновациялық әдістерді қолдана отырып сабақ жүргізілді, оқушыларға коммуникативтік тапсырмалар берілді.

Қорытынды бағалау – эксперименттің тиімділігін анықтау үшін соңғы тест, бақылау, оқушылардың ауызша сөйлеу әрекеті мен сөйлеу белсенділігі салыстырмалы түрде бағаланды.

Зерттеу барысында қолданылған педагогикалық әдістер мен әдістемелік құралдар: интерактивті сабақтар, рөлдік ойындар, жұптық және топтық жұмыс, пікірталас, презентациялар жасау, мультимедиялық және онлайн құралдар арқылы коммуникативтік тапсырмаларды орындау. Сонымен қатар, формативті бағалау және критериалды бағалау әдістері оқушылардың сөйлеу әрекетінің тиімділігін бақылауға мүмкіндік берді. Зерттеу материалы ретінде Алматы қаласы мен Алматы облысындағы қазақ тілін оқытпайтын мектептердің 8–9 сынып оқушылары алынды. Жалпы зерттеу ауқымы 60–70 оқушыны қамтыды, олар контрольдық және эксперименттік топтарға бөлінді. Эксперименттік топқа инновациялық әдістер қолданылды, ал контрольдық топ дәстүрлі оқыту әдістерін пайдаланды.

Талқылау. Қазақ тілін екінші тіл ретінде оқытатын мектептердің 8–9 сынып оқушыларының диалогтік сөйлеу дағдыларын дамыту мәселесі қазіргі заманғы білім беру жүйесінде өзекті болып табылады. Жүргізілген эксперименттік зерттеу көрсеткендей, инновациялық технологияларды қолдану оқушылардың ауызша сөйлеу белсенділігін едәуір арттыруға

мүмкіндік береді (Wolf and Reader, 2020). Эксперименттік топтағы оқушылар рөлдік ойындар, интерактивті сабақтар, жұптық және топтық жұмыстар арқылы диалог құру дағдыларын белсенді түрде игерді. Контрольдық топта дәстүрлі оқыту әдістері қолданылды, бұл топтағы оқушылардың сөйлеу белсенділігі төмен болды және ауызша қарым-қатынас кезінде жиі қателіктер жіберді.

Тәжірибе нәтижелерін салыстырмалы түрде көрсету үшін төмендегі кестені ұсынамыз:

Кесте 1— Оқушыларының диалогтік сөйлеу дағдыларының бастапқы және соңғы көрсеткіштері (8–9 сынып)

Топ	Диалогтік сөйлеу деңгейі (бастапқы)	Диалогтік сөйлеу деңгейі (соңғы)	Өзгеріс (%)
Контрольдық	Орташа	45%	52%
Эксперименттік	Орташа	46%	78%

Кестеден көріп тұрғанымыздай, эксперименттік топтағы оқушылардың диалогтік сөйлеу дағдылары 32%-ға артқан, ал контрольдық топта тек 7% өсім байқалған. Бұл көрсеткіш инновациялық технологиялардың тиімділігін айқын дәлелдейі (Yang and Enhancing 2019).

Инновациялық технологияларды қолдану арқылы оқушылардың сөйлеу белсенділігін арттыру бірнеше фактормен байланысты. Біріншіден, интерактивті сабақтар мен рөлдік ойындар оқушыларға нақты тілдік жағдайларды модельдеуге мүмкіндік береді, бұл олардың коммуникативтік сенімділігін арттырады. Екіншіден, мультимедиялық және онлайн құралдар сабаққа қызығушылықты оятып, оқушылардың сөздік қорын байытады, сөйлеу әрекетінің ауқымын кеңейтеді. Үшіншіден, жұптық және топтық тапсырмалар оқушылар арасындағы өзара әрекет пен пікір алмасуды дамытады, бұл олардың диалогтік құзыреттілігін қалыптастыруда маңызды рөл атқарады.

Эксперимент барысында қолданылған формативті және критериалды бағалау әдістері оқушылардың сөйлеу әрекетін нақты және жүйелі түрде бақылауға мүмкіндік берді. Оқушылардың күшті және әлсіз жақтарын анықтау арқылы жеке-жеке бағытталған түзетулер енгізілді. Бұл тәсіл сөйлеу дағдыларын тез және тиімді дамытуға мүмкіндік берді. Зерттеу нәтижелері педагогикалық тәжірибеде келесі маңызды тұжырымдарды алуға мүмкіндік береді:

Диалогтік сөйлеу дағдыларын дамыту үшін тек тілдік білім жеткіліксіз. Интерактивті әдістерді қолдану оқушылардың тілдік қорын тиімді пайдалана білуге, ойларын дұрыс жеткізуге және қарсы тараптың пікірін тыңдауға үйретеді.

Инновациялық технологияларды қолдану мотивацияны арттырады. Видео, аудио материалдар, онлайн платформалар сабаққа қызығушылықты арттырады, оқушылардың белсенді қатысуын қамтамасыз етеді.

Топтық және жұптық жұмыстар өзара әрекетті дамытады. Бұл әдіс оқушыларға диалог құруға, пікірталас жүргізуге және әлеуметтік коммуникативтік дағдыларын жетілдіруге мүмкіндік береді (Kim, 2021).

Рөлдік ойындар мен симуляциялар нақты өмір жағдайларын модельдейді. Бұл оқушылардың практикалық сөйлеу дағдыларын қалыптастыруға және сенімділігін арттыруға ықпал етеді.

Сонымен қатар, зерттеу көрсеткендей, эксперименттік топтағы оқушылардың коммуникативтік сенімділігі мен ауызша сөйлеу белсенділігі тек сабақ барысында ғана емес, үй тапсырмаларын орындау, топтық жобаларды қорғау және презентациялар жасау кезінде де жоғары болды. Бұл инновациялық әдістердің оқушылардың жалпы тілдік құзыреттілігін арттырудағы ұзақ мерзімді әсерін көрсетеді. Жалпы талдау бойынша, қазақ тілін оқытпайтын мектептерде 8–9 сынып оқушыларының диалогтік сөйлеу дағдыларын дамыту тек инновациялық технологияларды қолдану арқылы ғана тиімді жүзеге асады. Интерактивті сабақтар, рөлдік ойындар, мультимедиялық материалдар, онлайн платформалар және жұптық/топтық жұмыстар оқушылардың тілдік сенімділігін арттырады, коммуникативтік құзыреттілігін жетілдіреді және олардың ойлау қабілетін дамытады (Richards, 2015).

Зерттеу нәтижелері педагогикалық тәжірибеде қолдануға, сабақ үрдісін жетілдіруге және қазақ тілін екінші тіл ретінде оқытатын мектептердегі әдістемелік жұмыстарды жаңартуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, алынған мәліметтер оқушылардың тілдік белсенділігін арттыруға бағытталған жаңа оқу тапсырмаларын әзірлеуге және педагогикалық әдістердің тиімділігін бағалауға арналған критерийлік жүйелерді енгізуге негіз болады.

Нәтижелер. Зерттеу нәтижелері қазақ тілін оқытпайтын мектептердің 8–9 сынып оқушыларының диалогтік сөйлеу дағдыларын инновациялық технологиялар арқылы дамыту әдістемесінің тиімді екенін көрсетті. Педагогикалық экспериментке қатысқан эксперименттік және контрольдық топ оқушыларының бастапқы және қорытынды көрсеткіштері салыстырмалы түрде талданды. Бастапқы диагностика кезеңінде екі топтағы оқушылардың диалогтік сөйлеу деңгейі шамалас болды, бұл зерттеу нәтижелерінің объективтілігін қамтамасыз етті.

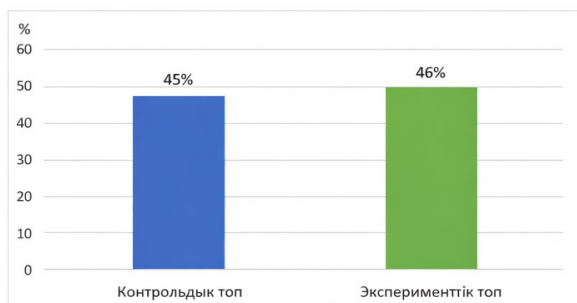
Эксперимент басында оқушылардың басым бөлігінде диалог құруда сөздік қордың шектеулілігі, сөйлеу барысында пауза жасау, грамматикалық құрылымдарды дұрыс қолданбау және өз ойын толық жеткізе алмау сияқты қиындықтар байқалды. Бастапқы тестілеу нәтижелері бойынша эксперименттік топта диалогтік сөйлеудің жоғары деңгейі 45%, орта деңгейі 34%, төмен деңгейі 52% болса, контрольдық топта сәйкесінше 13%, 36% және 78% көрсетті.

Эксперименттік кезеңде инновациялық технологияларға негізделген сабақтар жүйелі түрде өткізілді. Атап айтқанда, интерактивті тақта, мультимедиялық материалдар, онлайн платформалар, рөлдік ойындар, жұптық

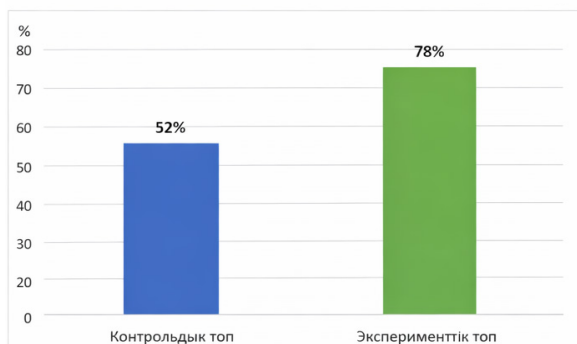
және топтық тапсырмалар кеңінен қолданылды. Сонымен қатар, формативті бағалау арқылы оқушылардың сөйлеу белсенділігі мен коммуникативтік жетістіктері тұрақты түрде бақылауға алынды.

Кесте 2 — Диалогтік сөйлеу дағдыларының даму нәтижелері

Диалогтік сөйлеу дағдыларының даму нәтижелері

1-сурет – Диалогтік сөйлеу дағдыларының бастапқы көрсеткіштері

2-сурет – Диалогтік сөйлеу дағдыларының қорытынды көрсеткіштері

Қорытынды диагностика нәтижелері эксперименттік топтағы оқушылардың диалогтік сөйлеу дағдыларының айтарлықтай артқанын көрсетті. Эксперимент соңында жоғары деңгей көрсеткен оқушылар үлесі 38%-ға дейін өссе, орта деңгей 42%-ды құрады, ал төмен деңгейдегі оқушылар саны 20%-ға дейін азайды. Ал контрольдық топта жоғары деңгей 18%-ға, орта деңгей 39%-ға көтеріліп, төмен деңгей 45% деңгейінде қалды.

Алынған мәліметтер инновациялық технологияларды қолдану оқушылардың сөйлеу белсенділігіне, коммуникативтік сенімділігіне және диалог құру қабілетіне оң әсер еткенін дәлелдейді. Эксперименттік топтағы оқушылар диалог барысында өз ойын еркін жеткізіп, сұрақ қою, жауап беру, пікір білдіру және қарсы тараптың ойын қолдау дағдыларын меңгерді. Сонымен қатар, зерттеу нәтижелері оқушылардың мотивациялық деңгейінің артқанын көрсетті. Сауалнама қорытындысы бойынша эксперименттік

топтағы оқушылардың 76%-ы қазақ тілінде сөйлеуге деген қызығушылығы артқанын, 69%-ы сабақ барысында белсенді қатысуға ұмтылатынын, ал 72%-ы жұптық және топтық жұмыстардың тиімді екенін атап өтті. Контрольдық топта бұл көрсеткіштер айтарлықтай төмен болды.

Зерттеу барысында оқушылардың коммуникативтік құзыреттілігін бағалау үшін бірнеше көрсеткіштер қолданылды: сөйлеудің мазмұндылығы, тілдік нормаларды сақтау, диалогке қатысу белсенділігі, тілдік бірліктерді орынды қолдану және сөйлеу мәдениеті. Осы көрсеткіштер бойынша эксперименттік топта орташа өсім 30–35% аралығында болса, контрольдық топта 8–10% ғана өсім байқалды. Бұл технологиялар теориялық тұрғыдан дәлелденіп, тәжірибеде жақсы нәтиже көрсетіп жүр. Қазіргі заманғы педагогикалық технологияны жүзеге асыруда мұғалім белсенділігі, шығармашылық ізденісі, өз мамандығына деген сүйіспеншілігі, еңбегін шәкірттерінің бағалауы, пәндік білім сапасының жоғары болуы ерекше орын алады. Әдіскер С. Көшімбетова өзінің зерттеуінде оқу-тәрбие үдерісінде оқытудың инновациялық әдіс-тәсілдерін қолданудың мынадай ерекшеліктерін атап көрсеткен: -Ізгілендіру технологиясында педагогика ғылымының алдыңғы қатарлы ғылыми жаңалықтарды тәжірибеде «бала – субъект», «бала – объект» тұрғысынан енгізіле бастайды да, ал ғылыми білімдер оның тұрмысының әлеуметтік жағдайы мен іс-әрекетінің әлеуметтік нәтижесінің бірлігінде қарастырады;

- ақпараттық бағдарламалап оқыту – оқытудың мазмұнын пәнаралық байланыс тұрғысынан ұйымдастыру;

- қоғам мен табиғат заңдылықтарын кіріктіру негізінде меңгеруі;

- иллюстрациялы түсіндірмелі оқытуда «адам-қоғам-табиғат» үйлесімдік бағыттағы дүниетанымында жүйелі саналы мәдениет қалыптасады;

- саралап деңгейлеп оқыту технологиясында оқытудың мазмұны мен әдістері шығармашылық ізденіс іс-әрекет жасау негізінде адамның инновациялық қабілеттерінің қалыптасуына бағытталады.

- оқытушы білмейтін шығармашылық ізденіс негізінде өмірге келген жаңа қабілет; - дербес оқыту технологиясы оқу-тәрбие үдерісінде ғылымның негіздерін игерту үшін ізгілік, адамгершілік қасиеттерді қалыптастыра отырып, жеке тұлғаның әлеуметтік-психологиялық жауапкершілігін арттырады.

Ал жалпы инновацияны модификациялық, комбинаторлық, радикалдық деп үш түрге бөлуге болады. Модификациялық инновация – бұл бұрын қолда барды дамытумен, түрін өзгертумен айналысу (Shatalov, 2020). Бұған В.Ф. Шаталовтың биологияға жазған тірек конспектiсі және оны көптеген мұғалімдердің пайдалануы мысал бола алады. Комбинаторлық модификация – бұрын пайдаланылмаған, белгілі әдістеме элементтерін жаңаша құрастыру. Бұған пәндерді оқытудың қазіргі кездегі әдістемесі дәлел. Радикалдық инновация – білімге мемлекеттік стандарттарды енгізу жатады. Мемлекеттік стандарт білім беруде, негізінен, мөлшерлерді, параметрлерді, деңгейлік және сапалы оқытудың көрсеткіштерін қалыптастырады. Қазір республика оқу орындары ұсынып отырған көп нұсқалыққа байланысты өздерінің

қалауына сәйкес кез келген үлгі бойынша қызмет етуіне мүмкіндік алды. Бұл бағытта білім берудің әртүрлі нұсқадағы мазмұны, құрылымы, ғылымға және тәжірибеге негізделген жаңа идеялар, қазіргі заманғы педагогикалық технологиялар бар. Сондықтан әртүрлі оқыту технологияларын, оқу мазмұны әрбір білім алушының жас және жеке дара психологиялық ерекшеліктеріне орай тандап, тәжірибеде сынап қараудың маңызы зор. Ғылыми-педагогикалық әдебиеттерде іс жүзінде анықталып табылған оқыту үдерісінің нәтижесін көретін әдіс-тәсілдері, түрлері көбіне жаңашыл, инновациялық болып табылады.

Қорытынды. Инновациялық технологияларды қолдану баланың коммуникативтік дағдыларын дамытуда жаңа мүмкіндіктер ашады. Бұл әдістер баланың қарым-қатынасын дамытып, сөйлеу қабілетін жетілдіреді және еркін сұрақ қойып, жауап беруге, ой бөлісуге көмектеседі. Сондай-ақ, диалогтық ойындар балаларға түрлі рөлдерде ойнап, коммуникативтік жағдайларды үйренуге мүмкіндік береді.

Балалардың коммуникативтік дағдыларын дамыту – олардың тұлғалық, әлеуметтік және когнитивтік дамуы үшін маңызды аспект. Қазіргі заманғы инновациялық технологиялар бұл процесті жаңа деңгейге көтеріп, балаларға қарым-қатынас жасау дағдыларын қызықты әрі интерактивті түрде үйренуге мүмкіндік береді. Интерактивті оқыту, VR/AR, робототехника, мультимедиялық ресурстар және мобильді қосымшалар балалардың сөйлеу, тыңдау және өзара әрекеттесу қабілеттерін жетілдіруге бағытталған ең тиімді әдістердің бірі болып табылады.

References

- Ahmetova A. (2020) Kazak tilin ekinshi til retinde okytudyn adistemelik negizderi [Methodological foundations of teaching the Kazakh language as a second language]. — Almaty, Rauan. — P. 15-19. (in Kazakh)
- Aleksandr R. (2004) Towards Dialogic Teaching: Rethinking Classroom Talk. — P. 125-129. (in Eng)
- Baimuhamedova G. (2018) Okushylardyn kommunikativtik kuziretiligin damytudagy innobasialyk tehnologialar. Bilim zhane innobasialar [Innovative technologies in developing students' communicative competence. Education and innovations]. 3(15). — P.45–53. (in Kazakh)
- Baitursynuly A. (2009) Til-kural [Language Tool]. — Almaty, 3 (6). — P. 87–89. (in Kazakh)
- Buzaubakova K.ZH. (2009) Innobasialyk tehnologia [Innovative technology]. — Almaty, 8(2). — P 134–140 (in Kazakh)
- Bahtin M.M (2022) Dialogizm [Dialogizm] 3(6). — P. 87–89 (in Russian)
- Hymes Dell (2020) Communicative competence 3. — P. 78–80 (in Eng.)
- Sarybaev SH. (2018) Kazak tilindegi dialogtik sabaktardy uymdastyrudyn aspektileri [Methodological aspects of organizing dialogue-based lessons in the Kazakh language]. Zhana pedagogika, 2(9). — P. 33–41. (in Kazakh)
- Esimhan B (2019) Dialogtik soileu dagyylaryn kalyptastyru adistemesi [Methodology for developing conversational skills]. Pedagogikalyk zertteuler zhurnaliy 4(7). — P. 78–86. (in Kazakh)
- Zhubanov K. (2017) Kazak tilin ekinshi til retinde okytu teoriasy men praktikasy [Theory and practice of teaching the Kazakh language as a second language]. — Astana pholiant 3(8). — P. 95–100. (in Kazakh)

Kim Ya (2021) Developing students' oral communication skills through digital technologies. *International journal of language teaching*. 12(2). — P. 112–124. (in Eng.)

Kim, Y. (2021) Digital technologies in second language learning. *International journal of language teaching*. — VOL. 12, NO. 2. — P. 112–124. (in Eng.)

Koshimbetova S. (2008) Innobasialyk tehnologiany bilim sapasyn koterude paidalanu mumkindikteri [Opportunities for using innovative technology to improve the quality of education]. — *Almaty, bilim*, 2(8). — P. 105–107. (in Kazakh)

McNamara, D.S. (2017) *Reading and language learning: developing skills in context*. — New york: routledge. (in Eng)

Palincsar A.S. (2016) *Social constructivist perspectives on teaching and learning*. Cambridge: cambridge university press. (in Eng)

Richards J.C. (2015) *Communicative language teaching today*. Cambridge: cambridge university press, 4(19). — P.198-200. (in Eng)

Vygotski L.C. (2022) *Myshlenie i rech* [Thought and Language]. 6 (19). — P.150-155. (in Russian)

Wolf M.Reader (2020) *Come Home: The reading brain in a digital world*. New york: harpercollins, 4. — P. 256 (in Eng)

Yang Y. Enhancing (2019) Communicative competence through interactive learning. *Journal of applied linguistics*. — VOL. 8, NO.3. — P. 55–68. (in Eng)

Shatalov B. (2020) *Tehnologia intensivnogo obuchenie na osnove opornyh signalov* [Technology of intensive training based on reference signals]. *Didaktika*, 3(8). — P. 115–120 (in Kazakh)

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the Central Asian Academic Research Center LLP

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the journals of the Central Asian Academic Research Center LLP implies that the described work has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The Central Asian Academic Research Center LLP follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the Cross Check originality detection service <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/ or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the Central Asian Academic Research Center LLP.

The Editorial Board of the Central Asian Academic Research Center LLP will monitor and safeguard publishing ethics.

Requirements for articles design for publication in the journal are available on the websites:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Managing Editor: A.Shormakova

Editors: D.S. Alenov, M.Konyrbekov

Computer layout: G.D. Zhadyranova

Signed for print: October 15, 2026

Format: 70×90 1/16. 26.5 printed
sheets. Order No. 5.